

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnino in oznanila sprejema upravnništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nuški ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 10 vin.
Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Drugi slovenski kat. shod.

2. Zakaj slovenski?

Razložili smo že, zakaj so v našem času na sploh potrebni shodi pod izrecno katoliškim imenom. Naš katoliški shod pa bo zboroval tudi pod slovenskim imenom. To ne pomeni le, da so zborovalci Slovenci, ampak da se svoje slovenske narodnosti zavedajo.

Vprašamo, je-li potrebno to povdarjati zdaj, 50 let po političnem prebujenju Slovencev? Gotovo in še kako! Slovenci smo se res prebudili in zdaj čutimo, da smo Slovenci, ali te zavesti nimajo še vsi, ki vsled tega tudi premalo cenijo biser svoje narodnosti.

Treba je torej še shodov, da se vse ljudstvo zavé svoje narodnosti, in da jo bo zvesto hranilo. Dokler tega ne bo, se bo ljudstvo vedno potujčevalo. Naša narodna politika je do zdaj budila in vodila le bolj izobražene stanovce, ljudstvo je poznala le pri volitvah. Še le katoliška stranka je šla prav med ljudstvo in je začela ljudstvo organizovati. Od I. kat. shoda naprej je bilo po vseh krajih naše domovine veliko shodov za ljudstvo in vsanovila so se povsod društva za ljudstvo: politična, delavska in gospodarska društva. To je v resnici narodna politika, ker ves narod — in ne samo nekaj ljudij — organizuje. Prepričani smo, da bo tudi II. kat. shod zanetil nov ogenj navdušenja za naše narodne svetinje in da bodo potem shodi po deželi okrepili narodno zavest v veliki množici slov. ljudstva.

Posebno nam je še treba zavedati se svoje narodne edinstvi, da smo namreč vsi Slovenci en narod. Ker bodo na katoliškem shodu zastopani Slovenci iz vseh slovenskih dežel in ker se bodo tam združili za isti skupni program, je gotovo, da bode kat. shod veliko pripomogel k narodni edinstvi. Brez edinstvi v načelih in v načrtu, ni prave edinstvi. Samo z gorečo besedo ali celo s samo narodno frazo, se ne doseže resnične

edinstvi! Za to je treba resnega dela, posvetovanja o načrtih in potem razširjanja teh načrtov med narod.

Ali tu se nam oglašajo ugovori: „Kat. shod ne bo združil naroda, ampak razdružil na dva taborja: katoliški in liberalni.“

Odgovarjamo: Ni res, da bo kat. shod združil Slovence v dva taborja, res pa je, da so že davno združeni na katoliški in liberalni tabor. Tukaj se le praša 1. Kedo je razpor napravil? 2. Kedo naj prvi odneha? 3. Kako naj se razpor poravnava?

Kedo je napravil razpor? Liberalci. Naš narod je katoliški brez izjeme, med njim ni razpora. Voditelji naroda so imeli geslo: „Vse za vero, dom, cesarja.“ V tem so bili vsi zložni in edini. Prišli so liberalci in so napovedali vojsko katoliškim načelom in so izbrisali vero iz programa. S tem je bil razpor dovršen. Nekateri so hoteli mežati, da bi ne videli in prekrivali ta razpor tudi ljudstvu, ali ni slo, a zdaj so naši liberalci tako odločni in brezobzirni, da sploh nihče ne more več prekrivati slovenskega liberalizma. Mi torej nismo krivi, da je razpor.

Kdo naj prvi odneha? Kdor je prvi začel, torej liberalci. Drugače tudi ne more biti. 95% vsega naroda je še popolnoma katoliškega mišljenja, ali naj radi 5% odnehajo 95% in se jim vdajo? Kdo more in sme to zahtevati od naroda? — Vrhu tega je še pomisliti, da liberalci zastopajo svoja zgolj človeška načela, dočim branimo mi od Boga razodete nauke, sv. resnice. Njim je mogoče odnehati, če so pametni, mi pa ne smemo, ker božjih nauk ne smemo izdati.

Kako naj se razpor poravnava? Poskusili so že z različnimi kompromisi, kateri so se vsi izjalovili. Zadnji poskus je bil vseslovenski shod v Ljubljani l. 1896, kateri je sijajno zboroval in sprejel imenitne resolucije. Ali kaj je vse to izdalo? Nič, liberalci so se kmalu rogali shodu in njega resolucijam, kakor se na Goriškem roga Gabršček „katoliški

se vihteti istega orožja proti cerkvi. Vsake nesreče v državi, vsake vojske, vseh neugodnostij v deželi — vseh nesreč je kriva — kdo? — duhovščina. cerkve! Poglejte v časopise in povedo vam, da so vseh zlodejstev krivi „jezuiti“, „farji“, „klerikalci“. In ubogo ljudstvo temu verjame!

Pod Antoninom Pijem so poskusili proti veri še drugo orodje. Čutili so, da imajo krščanski vzori sami na sebi silno privlačno moč. To moč jim je bilo treba torej vzeti. Tako so mislili in tako tudi delali. Najpripravnejše sredstvo zato so se jim zdeli ironija, šala, zasmehovanje. Sveto vero zaničljivo, duhovščino smešno napraviti, to bo izdalo pri ljudstvu! In res, zbrali so vso svojo bistroumnost v ta namen. Nek Krescenc je spisal celo knjigo, kjer je smešil vse, kar mu je bilo znano o krščanstvu. Nek govornik po imenu Fronto je hodil od kraja do kraja in ljudem pripovedoval grozne reči o kristijanah, da koljejo namreč v ponočnih shodih otroke in jih jedó, (sv. R. T.) da počenjajo ostudnosti.

Satirik Lucijan je z besedo in pismom Kristusa grdil. Smešil je zlasti vzajemno življenje kristjanov in pa njihovo dobrotljivost, češ tako neumni so, da posojajo denar le na vero in pa brez obresti! —

podlagi“, katero je poprej vedno povdarjal, da je v blodni vodi lože ribaril!

S kompromisom torej ne bo nič, s kompromisom se ne dá voditi političnega in socialnega življenja celega naroda. Edina rešitev bi bila, ako bi liberalci rekli: „Iz ljubezni do naroda in edinstvi na ljubo, ne bomo silili na dan s svojimi liberalnimi načeli, ampak se pridružujemo ogromni večini naroda, ki živi in deluje še pod staro zastavo: vse za vero, dom, cesarja!“

Politični pregled.

Deželni zbor istrski je v seji dne 10. t. m. odkazal vladne predloge o premeščanju okrožnega sodišča iz Rovinja v Pulj in o ustanovitvi okrajnih sodišč v Rovinju in Dolini politično-ekonomičnemu odseku v proučevanje. — Dr. Tomasi je interpeliral, kako je mogel okrajni glavar v Poreču prepovedati rabo imen „Pioppino“ in „Castellaro“ za Topolovac in Gradinje. — Sprejeli so tudi predlog poslanca Schampicchia o ustanovitvi rumunske šole v Šušnjevicah!

V soboto dne 11. t. m. je bila zopet seja. Dr. Depangher je predlagal resolucijo, s katero dež. zbor isterski protestira proti rabi dvojezičnih tiskovin pri isterskih davčnih uradih. — Statut zemljiškega kreditnega zavoda so sprejeli v drugem in tretjem branju, istotako v tretjem branju zakon o zboljšanju učiteljskih plač.

Dne 14. t. m. je bila zadnja seja. Odobrili so gg. poslanci dež. proračun za l. 1900. s 1.247.000 K izdatki in 368.770 dohodki V pokritje primanjkljaja pobirala se bo deželna določila po 15 od sto na izravni zemljiški davek, 45 od sto na izravne osebne davke, 100 od sto na užitinino in določila po 3-40 K na hl. piva in po 2004 oziroma 13-36 K na opojne pijače.

Poleg tega so italijanski poslanci v svojih govorih zelo drzno in žaljivo nastopali proti Slovanom. Žalostna Istra!

Kako pa dandanes?... Nasprotniki vere poslužujejo se istih nizkih pripomočkov. Osmešiti je treba, kar je ljudstvu svetega, pa bo kmalu veri „pomagano.“ Tako se govori zaničljivo o sveti maši, o sv. spovedi, o sv. ožetu itd. Besede „katoliški duhovnik“, „katoliška podlaga“, „Kristusov namestnik“, „Gospodov mazičljeneč“ se rabijo v dotiki z najgršimi, večkrat podlo zlaganimi poročili. Zakaj? Da se z besedo tudi stvar osmeši.

Hvala Bogu, da takrat — kakor tudi dandanes — ni manjkalo odločnih katoliško zavednih lajkov. Zlasti se je skazal v tem oziru filozof Justin, ki se je k krščanski veri spreobrnil ter je z vso svojo nadarjenostjo zagovarjal svoje krščansko prepričanje. Sestavil je obširen spis, v katerem dokazuje podlost in nes pametnost paganskih ugovorov proti veri. Ta spis je izročil cesarju Antoninu Piju — in ne brez uspeha.

(Dalje pride.)

Štiri rimske patriarhalne cerkve

(Piše J. K.)

Cerkve M. D. Sreznice, sv. Janeza v Lateranu in sv. Pavla zunaj mesta so zidane v enakem slogu, so namreč bazilike, podobno cerkvi na sv. Gori, seveda

Srbija. — Poroka srbskega kralja Aleksandra z Drago Mašin je ~~rešila Srbijo~~ ~~amotnega propada~~. Notranji boj je podkopaval že več let blagostanje dežele in od dneva do dneva manjšal njen ugled v sosednjih državah. A sedaj je kraljeva poroka ~~onemogočila razkralju~~ ~~Milana~~ ~~prebivanja v deželi~~, ki mu je bila več desetletij ~~je molzna krava~~. Žal da je z Milanom tudi zunajna politika naše države poražena. Bil je čas (10 let je od tega), ko je smel imenovati tedajni avstrijski zunajni minister Kalnoky Srbijo, Bolgarijo in Rumunijo najzvestejše prijateljice Avstrije in najzaneslivejše zaveznice. Takrat je segal avstrijski upliv od Bavarske do Carjigrada. A danes? Ves Balkan je pod uplivom Rusije. Ko je vladal v Bolgariji vsemogočni, Rusiji skrajno sovražni Stambulov, so se stekale vse vajeti bolgarskih oblasti v kabinetu nemško-mažarske avstrijske birokracije. A Bolgarom je ostajala nemško-mažarska politika na želodcu in otrlesi so se Stambulova in z njim upliva trozveze. Bolgarija in Rusija so si danes bolj prijazni nego katerikoli drugi državi Evrope. Začetkom tega leta je Avstrija vsled mažarskih spletkarij pretrgala svojo zvezo z Črnogoro in razmerje je ostalo sovražno. ~~Zdaj se je še zadnja balkanska država, Srbija, odtegnila avstrijskemu uplivu, in se vrgla Rusiji v naročje~~. Zaman se trudijo zdaj oficijozni listi, da bi zakrili poraz našega zunajnega ministra Goluhovskega. Fremdenblatt pravi: „Na Balkanu je Avstrija popolnoma sporažumljena z Rusijo, ne smemo torej govoriti o porazu našega zunajnega ministerstva“. A kaj pomaga Avstriji sporažumljenje z Rusijo, ko je vendar zgubila v nekaj letih dva zaveznika: Bolgarijo in Srbijo. ~~Da je Srbija zgubljena za Avstrijo, dokazuje dejstvo, da je kralj Aleksander pri poroki napil le Rusiji in z njo zavezani Franciji!~~

Nemčija. Nemški cesar je imel pri odhodu nemških vojakov na Kitajsko bojeviti nagovor na vojake. Ukazal jim je, naj Kitajce tako potolčejo, da se ne bodo

tisočkrat lepše. Stebri ločijo posamezne ladje. Na stebrih glavne ladje sloni zidovje, ki presega streho stranskih ladij. V tem zidovju so slike in okna, ki razsvetljujejo cerkev. Cerkev pokriva raven lesen strop. Strop je iz tramov, kasetiran, t. j. kakor bi bil sestavljen iz čveterokotnih kaset ali škatelj, ki so bogato izrezljane in pozlačene, na barvanem dnu imajo izrezljano kako pozlačeno zvezdo ali drugo podobo.

V tej cerkvi sloni zidovje glavne ladje na vsaki strani na 18 belih marmornih stebrih, ki so nekaj lepšali paganski tempelj boginje Junone. Na stebre je najprej položeno ravno tramovje, ki je podlaga zidovju. Zidovje je v dveh vrstah bogato obloženo z muzivičnimi slikami, ki predstavljajo zgodbe sv. pisma starega zakona, ki so v zvezi in kažejo kot predpodebe na zgodbe našega odrešenja po Jezusu in Mariji. V zgornji vrsti se menjajo slike in okna.

Na šipovniku, ki se pri takih cerkvah imenuje „porta triumfalis“ t. j. slavnostna vrata ali slavolok so mozaične slike, ki predstavljajo Marijino oznanjenje, obisk sv. 3 kraljev, Jezusovo darovanje v templu, kronanje M. D. in drugo iz Marijinega življenja. Te slike je dal napraviti že papež Sikst III., ki je hotel nasproti krivovercem, posebno Nestoriju,

Mane, tekel, fares. *)

Mani gre maščevanje, jaz bom povrnil, pravi gospod. (Rim. 12, 19.)

Cesar Antonin Pij.

Poglejmo, kako se je godilo sv. cerkvi pod Hadrijanovim naslednikom Antoninom Pijem (138—161 po Kr.). Pod tem ljudomilim vladarjem bi lepo zopet vzniknila katoliška vera, ko bi proti njej ne delovale tako silovito moči teme. Staro paganstvo se je posluževalo v tem boju najpodlejših svedstev. Ni jim šlo za dokaze, hujskali so le ljudstvo podtikovaje kristijanom najhujša zlodejstva. Ko je hud potres v Aziji nastal, kaj mislite, kdo je bil tega kriv. Kristijani, in nihče drugi kakor kristijani, kar tako je pripovedovala lahkovernemu ljudstvu samopašna rimska inteligenca! Izbruhnila je strašanska kuga v državi — umirali so pagani in kristijani — a kdo je bil kriv te grozne nesreče! Kristijani! Ubogo kristijansko ljudstvo! Krivdo vseh nezgod navalili so na tvoj potrpežljivi hrbet!

Žal, da sedanje novo paganstvo, ni za las boljše od starega. Ne sramujejo

*) Mane — seštel je Bog tvoje kraljestvo. Tekel — pretehtal te je. Fares — razdelil je tvoje kraljestvo in je dal sovražnikom.

1000 let upali pogledat Nemca po strani No, to ni še tako hudo! A ušlo je bojevitemu cesarju nekaj zaničljivih besed o dosedajnem vodji mejnarodnih čet, o angleškem generalu Seymour. Ta govor je še le pred tremi dnevi prišel v javnost in Angleži so občutljivo razžaljeni. Ravno radi teh besed pride lahko med mejnarodnimi četami do razpora. Angleži bi tudi gotovo ne bili potrdili nemškega generala Waldersee bodočim itačelnikom mejnarodnih čet na Kitajskem, ako bi bili poznali prej vsebino govora. Sicer pa nasprotujejo imenovanju generala Waldersee tudi Francozi in Rusi

Norveška in Švedska. Norveška, ki je v osebni zvezi se Švedsko bi se že dolgo časa rada popolnoma odrgala od poslednje. Do zdaj so ločitev za branjevali norveški radikali. V zadnjem času pa je imel načelnik radikalcev Björnson govor, v katerem zahteva popolno ločitev držav. Pričakovati je torej v kratkem preukucijo v severni Evropi.

Vojska na Kitajskem. Ako so resnične zadnje vesti iz Kitajskega, bomo kmalu zvedeli, kaj je z evropskimi poslanci v Pekingu. Poroča se nam namreč, da stojijo zdaj mejnarodne čete za vratih glavnega mesta Pekinga. A pol tje je bila silno težka in Evropejci so izgubili vsaj deseti del vojakov. Uprisanje je zdaj, ali bodo Kitajci, katerih je nad 200.000 oboroženih, dovolili Evropejcem, katerih je k večjemu 50.000, ustop v glavno mesto. Pričakovati je hudega boja in tudi po zmagi niso še poslanci rešeni, ker se je usulo za hrptom evropskih čet kakih 150.000 Kitajcev, ki ne bodo pustili naših vojakov z lepa k morju nazaj. — Rusi so pa v svoji vojski proti Kitajcem srečnejši, zasedli so važno mesto Niu-Čang in nastavili svoje vojake v mnogih trdnjavah severnega Kitaja. To bo brzkone povod drugim veselilam, da bodo začele v drugih delih Kitaja vojsko na svojo roko, da si pridobijo kak košček kitajskega cesarstva.

Vojska v južni Afriki. Zadnja poročila Angležev iz južne Afrike so Burorom jako ugodna. Ni tedna v katerem ne ubijejo ali polovijo Buri vsaj 2000 Angležev, tako da zgubi kmalu Anglija vso svojo armado. Buri stojijo v krogu okoli glavnega angleškega taborja in porablajo vsako priliko za napade. Tako, na primer, so obkolili angleško posadko v Rustenburgu in se umaknili še-le, ko je prihumela polovica cele angleške armade. Zgube Burov so jako neznatne, a Angleži so tam izgubili 300 mož. Pri trdnjavi Zerust je bilo 300 Burov, na katere je planilo 2000 Angležev. Po vročem boju so se umaknili Angleži v velikanskimi zgubami. Ti boji so nam v dokaz, da so zmagoslavni Angleži prav za prav obkoljeni od Burov.

Goriška grofija.

Neprestane vojne in svaje s patrijarhi in Benečani, prehodi vojvodskih in ogrskih čet skozi Italijo in Tirole, dolgo

očitno poudarjati in pričati čast M. D. kot Matere Božje in Božje Porodnice. Te slike so tedaj stare že več ko 14-sto let. —

Kjer križajo glavno ladjo poprečne kapele je glavni altar; narejen podobno kakor pri sv. Petru. Nad altarjem se namreč dviguje na štirih stebrih iz porfirja baldakin ali nebo. Pred altarjem je konfesija t. j. ograjeni podzemeljski prostor v katerega vodijo na obe strani stopnice iz marmorja. Tam spodaj počivajo ostanki sv. Lukeža, ki je v svojem evangeliju tako veličastno priprosto popisal čast M. D., Matere Božje, od katere je bil rojen Jezus. V altarni mizi počivata Janez in njegova žena, ki sta cerkev sezidala.

Kako so vedno častili preblašeno Devico Marijo in ji skazovali ljubezen, nam priča zlato, s katerim je pozlačen cerkveni strop.

Prvo zlato, ki je Krištof Kolumb iz Amerike poslal španski kraljevi dvojici Ferdinandu Katoliškemu in Izabeli, sta ta dva darovala nebeski Materi, za njeno cerkev. To se je skoraj spodobilo. Ladja namreč, na kateri se je vozil Kolumb, ko je nov svet odkril, se je imenovala **Santa Maria.** (Dalje prib.)

bivanje grofov na Dunaju in v Liencu, prepripi brez nehanja med brati: vse to je vzročilo, da je vladarska goriška rodbina propadala. — Da bi pokrivali velike stroške, so jemali denar na posodo, zastavljaje in tudi prodajaje kose svojih posestev. Tačas so trpele grofovske dežele tudi od raznih šib božjih: lakote, kuge, potresov, tako da stvari goriških grofov res niso bile v najboljšem stanju. Vendarle so Goričani ostali vdani svojim vladarjem, tako da jim je Albert IV. podelil še novih pravic in prednosti.

V teh zagatah so grofje iskali denarja pri avstrijskih vojvodih, da so izplačevali židovske upnike: od svoje strani pa so se za nagrade pogajali z vojvodi zastran nasledstva v slučaju, ako bi izmrla goriška hiša. Res je umrl Albert, grof istrski, brez otrok in vojvodi so postali gospodje te mejne grofovine. Tudi grof Henrik je umrl brez potomcev; grof Majnhard pa je imel iz prve žene pet hčera, iz druge pa dva sina, Henrika in Ivana Majnharda. Ko jima je umrl oče 1385. sta bila še nedoletna in sta imela varuhe, ki so upravljali tudi deželo.

Goričani so morali do tedaj še vedno prejemati sv. zakramente od farne cerkve v Solkanu. Šele 1358 sta brata Miha in Ivan Rabatta zgradila kapelo svetega Duha na gradu. — L. 1365 je pa Katarina, Majnhardova soproga, položila začetek farne cerkve, sedanje škofovske stolnice, naredivši kapelo v čast sv. Ani in sv. Lenartu. — A čeprav je bil kraj Gorica brez cerkve, je pa grad zase imel kapelo za potrebe grofovske družine.

Ko je Henrik IV. dospel 18. leto, je postal polnoleten po šegi, ki je vladala v rodbini. Moral se je hudo svaditi z bratom Ivanom Majnhardom zastran posesti, ko je ta dopolnil svoja leta.

Cesar Zigismund je potrdil Henrika za varuha oglejske cerkve; a v tej cerkveni kneževini je bilo tedaj žalostno. Vsled cerkvenega razkola sta bila imenovana dva patrijarha, ki sta drug drugemu hotela izpuliti pokrajino. Frijulsko je od tega strašno trpelo.

(Dalje pride.)

Novice.

Sedemdesetletnica Nj. Veličanstva Franca Jožefa I. — V soboto, dne 18. t. m., ki bo 70-letni rojstni dan našega presvetlega cesarja, bo v tukajšni stolni cerkvi ob 10. uri slovesna sv. maša s zahvalno pesmijo. Ta dan bodo zvesti avstrijski narodje praznovali z velikim veseljem in navdušenjem. In kako ne? Saj je to 70-letnica vladarja, kateri je za svoje narode prestal že brez števila političnih skrbi, katerega so v dobi dolgega vladanja (2. decembra 1848—1900) zadele brezštevne družinske nesreče. Njegov duh pa je še vedno krepak in nevpošten.

Dolžnost naša je, da se ta dan iskreno zahvalimo Bogu za vse milosti, katere nam je delil po dobrem cesarju Francu Jožefu, in da ga prosimo, naj bi Ga še dolgo let ohranil v častni in večni blagor avstrijskih narodov. Zato kličemo: **Živio naš cesar, Franc Jožef I.**

Knez-škof lavantinski dr. Mihael Napotnik je včeraj praznoval petindvajsetletnico svojega mašništva. Visokemu jubilaru kličemo: Na mnoga leta! —

Škof Josip Juraj Strossmayer do 2. sept. praznoval petdesetletnico svojega škofovanja. V Djakovaru se delajo že velike priprave. Slava!

Imenovanje. — Profesor na drž. gimnaziji v Pazinu g. Fr. Matejčić je imenovan ravnateljem istotam.

Finančni minister je imenoval geometerskega vajenca Evgenija Vladislavich-a evidenčnim geometrom.

Irredenta v Primorju. Avstrijska vlada je bila do zdaj vedno gluha, ko se je zatejevalo, da goje avstrijski Italjani težnje, ki so Avstriji nasprotne. Zdaj imamo v rokah očitne dokaze. Italijansko politično društvo v Trstu: „L'Associazione progressista“ in pa trža-

ški poslanci so poslali o umoru kralja Umberta take brzojavke v Italijo, da jih je morala avstrijska vlada ustaviti. Te brzojavke je prinesel tudi list „Piccolo“, ki je bil radi njih vsebine zaplenjen. Da bi pa občinstvo vendar le izvedelo, kake vsebine so bile dotične brzojavke, stavlil je glede zaplembe „Piccola“ v isterskem dež. zboru poslanec Scampicchio interpelacijo na vlado, v kateri je doslovno citiral omenjene brzojavke.

Interpelacija poslanca Scampicchia v dež. zboru isterskem dne 2. avgusta t. l. se glasi doslovno:

„Številka 6778. lista „il Piccolo“ je bila zaplenjena radi teh dveh brzojavk: N. E. ministru kraljevega dvora v Monzi.

Grozni čin, ki je ukradel našo narodnost njenega kralja, pravega prijatelja našega ljudstva, napolnuje nam srce z grozo in tugo. Vaša prevzvišenost naj blagovoljivo javi Njega Veličanstvu Viktorju Emanuelu, v njegovi neizmerni žalosti, sinovski in kraljevski, na katerega Italija gleda s krepko nado, iskreno sočutje tržaških poslancev.

D'Angeli, Cambon, Hortis, Mauroner.

N. E. Saracco predsedniku ministerskega sveta — Monza.

Potrta z neizmerno nesrečo, ki je pala na celo narodnost, pošilja iz zadnjega konca Italije cvetje in solze

L'Associazione progressista.

Ker ni v omenjenih brzojavkah ničesar, kar bi bilo čez meje zakonitega žalovanja Italijanov radi smrti kralja naroda italijanskega, zato se počaščujejo podpisani staviti sledečo interpelacijo:

Kake razloge je imela c. kr. vlada, da se je odločila preko c. kr. državnega pravdnštva zapleniti št. 6778 dnevnika „il Piccolo“ v Trstu.

Scampicchio, Ventrella, Bennati, Bubba, Depangher, Tamaro.

Italijanske demonstracije v Trstu in Gorici o pogrebu kralja Umberta.

— Prav razveselili smo se, ko smo dobili zadnje številk „L'Avvenire“. Ta list je pošteno obsodil laške demonstracije o tej priliki. Vsakemu zvestemu Avstriju se mora gabi, kar so delali Italijani v Trstu in v Gorici. Prav pravi „L'Avvenire“, da take udeležbe od strani tržaškega magistrata gotovo ne bo dne 18. t. m., kakor je bila zdaj. Avstrijski patrijotizem je globoko padel, da niže ni mogoče. Primorje je ta dan pokazalo tako lice, kakor bi bilo že italijanska pokrajina. In še več! „L'Avvenire“ piše, da niso v Italiji nikjer tako demonstrativno žalovali, kakor pri nas!

V Gorici nimamo ni jednega italijanskega lista, ki bi bil po vzgledu lista „L'Avvenire“ le količkaj obsodil te demonstracije, ki gotovo niso bile — avstrijske. . . .

Na ta način raste greben listu „Il Friuli Orientale“, kateri drzno zahteva, da bi bil moral tudi Nj. Em. kardinal razobesiti črno zastavo. Nesramnost! . . .

Iz Trsta. (Raznoterosti). „Slovenec“ piše: Prihodnji mesec prevzame neki slovenski gostilničar veliko restavracijo v Trstu.

— Pri trgovsko-navtiški akademiji se prične tečaj za usposobljenje kapitanov in podkapitanov dne 20. sept. t. l. in bo trajal do prihodnjega junija. Podučevanje je brezplačno. Plača se samo šolnina 12 K enkrat za vselej. Bolj natančna pojasnila daje akademija (Piazza Lipsia št. 1. III. nadstropje).

— Predsedništvo c. kr. dež. sodišča v Trstu je v „Osservatore Triestino“ od 11. t. m. razpisalo mesto sodnega sluga na c. kr. okrajnem sodišču v Podgradu proti vsej pravičnosti in dostojnosti samo v laškem jeziku.

— „Edinost“ je zopet prinesla uvodni članek: „Pod vplivom fanatizma“, ki je v prvi vrsti obrnen proti „Primorskemu listu“. Gospodom se vidi, da so glavo izgubili. Pišejo: „Najnoviji dokaz pa, kam zamore človeka dosti fanatizem, vidimo na goriškem „Primorskem Listu“. ki se spodtika nad tem, ker so se pogreba pokojnega srbsko-pravoslavnega župnika

udeležili nekateri slovenski katoliški duhovniki“.

Konstatujemo, da ni Primorskemu listu do zdaj niti z eno najmanjšo črkico omenil pogreba srbsko-pravoslavnega župnika. To je pač jasen dokaz, kako potrebno bi bilo, da bi „Edinost“ bila nekoliko bolj previdna v sprejemanju rokopisov.

O drugih nezmislih v omenjenem uvodnem članku morda prihodnjic!

Pet tisoč steklenic konjaka in sicer v 50 zabojih je poslala za naše vojake na Kitajskem tvrdka Pfau & Co. na Reki in to povodom rojstva našega cesarja. Tvrdka je poslala konjak do Pulja, a prosila c. kr. vojno ministerstvo, da skrbi za nadaljno pot steklenic na Kitajsko. Konjak sicer ne dospe do cesarjevega rojstva na Kitajsko, a bode gotovo tudi pozneje dobrodošel našim junakom, ako jih najde še pri življenju.

V Gorici. (Raznoterosti). — Nesreča. Kmet Anton Kolavčič je peljal v sredo zjutraj s kravo gnoj po cesti proti Rozentalu. Krava, ki ni bila vajena mnogo voziti, se pa h kratu splaši ter podere na tla Kolavčiča, vodečega jo na vrvi. Ker pa je ni hotel spustiti, vleče ga za seboj kakih 60 korakov. Konečno je pa vendarle opešal ter se prevrnil v cestni jarek, kamor so mu prihiteli ljudje na pomoč. Revez je dobil mnogo in hudih ran po životu, posebno na glavi.

Najdeni deli človeškega trupla. Na zemljišču Franceta Filipiča na tržaški cesti in sicer blizu domobranske vojašnice, kopljejo temelj za novo hišo. In pri ti priliki so te dni izkopali človeško glavo še s prav dobro ohranjenimi zobmi. Ne daleč od tam pa so izkopali še drugo človeško okostje. Vse to je težalo le kakih 40 centimetrov globoko pod zemljo.

Deželno podporo 4000 kron, katero je deželni zbor v letošnjem zasedanju odmenil občinam za napravo vodovodov in vodnjakov, razdelil je deželni odbor z ozirom na spoznano potrebo takole: Srpence dobi 700 kron, vasi Zakriž in Plužno v cerkljanski županiji vsaka 400 kron, Šebrelje 400 kron, Štjak 800 kron in Vrh nad Rihembergom 700 kron, — občini Muša in Sv. Kocjan pri Pierisu vsaka po 300 kron. — Ob enem je deželni odbor priporočil namestništvu, naj vsem tem občinam in še nekaterim drugim, ki so tudi zelo potrebne dobrih vodnjakov, izprosi primernih podpor iz državnega zaloga, da bodo mogla dovršiti nameravana dela.

Okrožnica vsem županstvom poknežene grofovine Goriško-Gradiške. — Naročuje se županstvom, naj izdajajo spričevala pristojnosti (domovnice) za take osebe, ki se imajo pospraviti v katero javno norišnico, z vso natančnostjo, razkazuje v njih ime in priimek očeta, in materin, ali je oseba samskega stanu, ali poročena in s kom, starost, rojstni kraj, domovno občino in dotični okraj in pa stan. Taka spričevala, ki bi ne obsegala vseh teh podatkov, se povrnejo v dopolnitev. Ob enem se omenja, da mora spričevala ubožnosti, ki jih izda županstvo, potrditi tudi duhovniški urad, če jih pa ta izda, morajo biti sopodpisana od županstva.

Opomin sadjarjem, kateri se pečajo s sušenjem olupljenih češpelj, hrušk in drugega sadja. — Ker je velikega pomena za domače sadjarstvo, da si naše olupljeno in zveplano sušje pridobi in trajno ohrani dober glas v kupčiji, priporočamo prav nujno sadjerejem, naj skrbé za to: 1. da uporabljajo za sušenje zadošči zrela sadja, katero ima v sebi potrebno množino sladkorja ter daje ukusno, zdravo sušje; 2. da ne zakajajo sadja premočno z žveplom; preobilo žveplano sadje ohrani okus po žveplu in je zoperno; 3. da je za časa sušenja, kolikor mogoče, ohranijo vsakovrstnih muh in mušic, ki bi je onesažile; 4. da sadje skrbno posuše, ker le dobro posušeno bo trajno in se obvaruje plesnobe. — Zlasti naj pazi na zadostno zrelost tisti, kateri kupuje iz gorskih okrajev ali iz drugih dežel pripeljane češplje in jih doma suši, ker drugače lahko z dotičnim sušjem pokvari dober glas domačemu pridelku. Če ne bodo sadjerejci v tem oziru previdni, zgubi naše sušje na svetovnem trgu ves kredit in ponehati bo morala ta prevažna obrt, katera daje zlasti našim Brdom lepe dohodke.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici vabi vsa županstva, pa tudi čast. gosp. dušne pastirje dotičnih pokrajin, naj ta opomin objavijo v svojih županih in duhovnijah.

Cebelarji. — Avstro-Ogerski čebelarji imajo od 12. do 17. t. m. letni zbor v Celovcu, združen z razstavo čebelarstva oprave in pridelkov, kakor panjev, medu in voska. Na shodu se bodo tudi razpravljalo o znanstveni in praktični čebelarji. C. kr. kmetijska družba goriska je odposlala na zborovanje kot svoja delegata veščaka v čebelarstvu gosp. Mašero Josipa, vikarja v Št. Mavru, in g. Fonza rija Janeza, veleposestnika tudi v Št. Mavru. Zborovanju predseduje koroški deželni predsednik graf Goess.

Prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani dne 15. septembra obeta biti lepa. Kakor smo že poročali, vse prišiljatve za razstavo posreduje spediter R. Ranzinger v Ljubljani.

Druga železniška zveza med Trstom in notranjimi deželami. — V četrtek je bilo v železniškem ministerstvu posvetovanje glede nove železnice, kateremu je predsedoval sam železniški minister dr. Wittek. Razpravljalo se je o službeni uredbi pri tej železnici ter se je ob enem določil program glede preliminarnih del. Dr. Wittek je izjavil, da se bodo zdaj, ko se je končala revizija te železniške črte, neprenehoma izdelovali podrobni načrti. Določilo se je tudi uradno osebje, ki se bo bavilo s to triangolacijo ter z drugimi poizvedbami. Ekspozitura, kateri bo poverjena zgradba bohinske železnice, imela bude v svoji oskrbi delo predora med Bistrico in Podbrdom. Zakonski načrt te železniške zveze se ponovno predloži v prvi seji prihodnjega državnozborskega zasedanja.

Nek c. k. okr. šol. svet v naši deželi nakazal je svojemu „zasilnemu“ osebju nagrado. Pa v nakazilu je zažugal: da mora dotičnik potegniti nagrado za gotovo do konca leta, drugače zapade na korist okr. šol. zaloga.

Gospoda ljuba, kaj pa mislite? Ali nosite morda v svojih srcih prepričanje da dotičniki „nagrade“ sploh ne zaslužijo ali ne potrebujejo? Ali ste hoteli s tem pokazati neko neutemeljeno — nevoščljivost do dotičnikov? Če je to, povejte očitno: „Mi privoščimo le sebi vse, a vam ničesar.“ Nikar pa ne grenite s takimi opazkami tistih vinarjev, ki so prislужeni z ravno tako lahkoto, kot jo Vi občutite, ko služite svoje plače. Drugače ste podobni skopuhu, ki obgodrnja vinar, ki ga dá beraču.

„Protekcija“ dr. Tume. G. Gabršček kadi svojega patrona dr. Tuma, da je on pripomogel g. nadučitelju K. v K. do zopetne službe. Je, kar je: bo, kar bo!

Nam je cela ta zadeva popolnoma znana; zato kličemo patronu in varovancu: „Počasi po kamenju!“ Da se je stvar tako ugodno razvila, ima v Gorici zaslugo monsignor prisednik c. k. deželnega šolskega sveta. Torej „klerikalec!“ Tema! Na Dunaju, v dvorni kanceliji Nj. Veličastva, ima zaslugo pri tej srečni rešitvi prečastiti gospod c. in kr. dvorni kaplan in ravnatelj višega zavoda pri sv. Avguštinu dr. Fr. Kyzlink. Torej že v drugo „klerikalec!“ Črna tema! Prošnjo za najvišje pomiloščenje je pa pri tem p. n. gospodu podpiral dr. Karol Weiss, c. in kr. dvorni kaplan, sedaj profesor bogoslovja in dekan bogoslovne fakultete na vseučilišču v Gradcu. Torej v tretje „klerikalec!“ Še bolj črna tema, hu! Groza!

Da je dr. Tuma prošnja sestavil, je resnica. Resnica pa je tudi, da jo je sestavil šele po dolgem, dolgem cincanju, ko ga je bil g. K. ponovno prosil, da naj mu vendar enkrat vrne vse priloge, ker mu hoče prošnjo spisati župnik, ki je takih prošnja že več naredil in odposlal na dvorno kancelijo z najboljšim uspehom. Torej v četrto „klerikalec!“ Še bolj črna tema, hu, hu! Strašno!

Še nekaj! Narodno-napredni gg. učitelji so pripravili strup vzeti na to, da je dr. Tuma sam njih tovarišu pri obrtni zadrugi za poroka pri posojilu v znesku tisoč gld. Resnica ga je zopet, da sta za poroka dva čč. gg. župnika. Torej v peto „klerikalec!“ Le še bolj črna tema! Hu, hu, hu! Ubogi Andrej Zaletel (alias Gabršček), kamor potipaš: od zgoraj in

spodaj — od leve in od desne — povsodi „klerikalec!“ Konec sveta bo in pa tebe z njim!

Velike Zablje 3. avgusta 1900. (Konec.) Nadomestili smo v našem „bralnem društvu“ „Lažitorbo“ s „Slovencem“, kateri nam prav dobro ugaja. Ko smo si ga naročili, pristopilo je v kratkem času 11 udov in tako šteje sedaj „bralno društvo“ v Vel. Zabljah 30 udov, ne 6—10, kakor pravi „Soča“.

Naj pride le kukavica, in naj se bolje informira o našem društvu, predno stavi v javnost take grde laži, drugače se kmalu zopet vidiva, toda z drugim obrazom... v časniških predalčkih.

Konečno dostavlja še, da pevski zbor obstoji iz 3 pevcev, in 2½ pevk, za kar se je zopet v jezik vgriznil. Pevcev je namreč 6 in pevke so 3, tista pol pa, ki jo v svojem dopisu rabi, naj bo že pol, a on pa še za šestnajstinko ne rabi. Marsikdo bi ga vprašal, katera, je tista pol pevke, ko bi pa vsak ne znal, da po toliko-letnem učenju v Gorici, bi bil lahko kot dijak prispel do višje omike v petju, ne pa, da pozna „note“, kot tista domača žival z dolgimi ušesi, ki se ji tudi pravi i a...

Iz Sežane nam pišejo: Kraška metropola — bela Sežana — noče zaostati pri praznovanju 400 letnega združenja naše male dežele z mogočno Avstrijo. Županstvo in društvo rdečega križa na čelu hočejo z velikimi pripravami privediti veliko slavnost.

Slovesna maša, okinčanje vse vasi, popoludne vrtni koncert cele vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 97, zvečer obhod z godbo, razsvitljava s transparenti in umetalnimi ognji. Vse to in še drugo bo obsegal vspeored velikega patriotičnega praznika.

V Temnici je postalo vse živahno, od kar smo vdobili polno vas vojakov, ki bodo tukaj na manovrah do 21. t. m. Godba nam svira dan na dan pred cerkvijo zvečer. Minulo nedeljo je bila obečana godba v cerkvi pri sv. maši.

Nesreče. 45 letni Jernej Nuk, vulgo Luck iz Kamna pri Tolminu, pomagal je seč (kositi) v Krnu pri „Sive-u“. V petek ob ½6 uri zvečer, ko so drugi odnesli bremena sena, pobral je on za njimi ograbke, in nihče ne ve kako — padel v čukljo (brezdno) nad 100 met. globoko. Ker ni dal niti glasu od sebe pri padcu, ljudje niso opazili, da je zginil v globočino in še le žene, ki so bile na drugi strani brezdna so opozorile može, da je nekdo padel v čukljo. Našli so še živega z razbito glavo, položili ga v rjuho, privezali to na drog in ga prenesli iz globočine v Krn k „Sive-u“, kjer mu je gospod iz Libušnjega podelil zvečer sakrament sv. olja. Ležal je celo noč in v soboto cel dan nezavesten, zvečer pa so ga prenesli na zahtevanje njegove žene domov na Kamno. Ni prišel več k zavvednosti in umrl je v nedeljo zjutraj. Opomniti moram, da je bil mož že pred kakimi 15 leti v smrtni nevarnosti, padla mu je namreč debela skala na glavo in ga močno ranila. Že tedaj so mislili, da je po njem — pa vendar je še prebolel. Bil je tih in dober mož — Bog bodi milostljiv njegovi duši!

Nesreča na lovu. 13. t. m. so šli nekateri gospodje iz Kobarida na lov na divje kože proti Drežnici. Mejnimi je bil tudi gospod Šverko, c. kr. kancelist v Kobaridu. Temu se je mej potom po nesreči sprožila puška in ga je kroglja tako nesrečno zadela v glavo, da je pri tej priči umrl. —

V Dolju pri Tolminu je kosil dne 6. t. m. 60-letni Andrej Ilnič s svojim 16-letnim sinom travo blizu globokega propada. Veter je starček odnesel klobuk, starček je tekel za klobukom, a pri tem padel v 400 m globok prepad. Ko so ga potegnili iz prepada, umrl je v sinovih rokah.

V L. na beneški meji so našli dne 6. t. m. mrtvega nekega ptujega človeka, Benečana. Prejšnji dan — v nedeljo — je bil omenjen v nekem govoru tudi slučaj o Št. C. iz Vevč, ki je neko nedeljo popoldne duhovnike preklinjal in zatrjeval, da se ne dá prevedeti; isti večer ob 6. uri pa mu je prišlo slabo in je duhovnika rad sprejel. Ob enem je bil pristavek: Ali bo vsakzaničevalec cerkve in duhovnikov še tako srečen? — Toda

oni mož je bil šel 5. t. m. ob zvonjenju k službi božji — iz krčme gredé — mimo cerkve!

Štajerske novice V spomin stoletnice Sloveske ustanovili bodo „Slovesko ustanovo“ za revne slovenske dijake ter „ljudsko knjižnico.“ — Podobno škofa Antona, Martina Sloveska na finem usnju dobiš za 6 K in za 4 K. pri trdkki Dragotina Hribarja v Celju. Poština se računa posebej. — Na južnem Štajerskem so bila v zadnjem času štiri važna imenovanja. Imenovani so sami Nemci! — Slov. šola na Muti se razširi v dvorazrednico.

Nove orglje v Biljah. (Konec.) Materijali so zbrani in: fini, delo solidno in trpežno. Igranje na manualih je čudovito lahko, funkcija precizna; meh — „francozki magazin“ deluje izborno. Tehniških izvršitev ni potrebno posebno omenjati, ker znana tvrdka Zupanov je že mnogokrat pokazala, da napreduje z vso silo in na vsakih novih orgljah pokaže nov napredek, bodi si v konstrukcijah, na vglasbi ali intonaciji. Na vseh lesenih piščalih smo opazili roletne labije, na cinastih pa vse mogoče moderne pripomočke za čist in jasen glas.

Omara in igralnik, spredaj postavljen, imata jako okusni podobi, čist slog; vnanjost je prikupljiva in inponira lepi cerkvi. Cena orgljam je nizka, ker je firma za relativno mali denar podala lep spominek svojemu narodu, saj od tujca bi bile take orglje gotovo 600—700 gl. dražje.

Da pa je lepa cerkva v Biljah dobila tak kinč, s kakoršnim se ne more ponasati nobena cerkev v Gorici in okolici, to je edino zasluga za čast in slavo božjo vnetega dušnega pastirja, preč. g. I. Rojca, ki je bil duša vsega započetja.

Dispozicija orgelj v Biljah: I. Manual, tonovski obseg C—F, 54 tipk. 1. Principal 8', 7 les. 47 cinastih piščali. 2. Bordun 16', 32 les. 22 cinastih piščali. 3. Gamba 8', 42 cin., 12 pocinjenih pišč. 4. Fernflötte 8', 12 les. 42 cin. pišč. 5. Octav 4', — 54 cin. piščalk. 6. Mixtur 2½', — 234 pocin. piščalk.

3—4—5kratna.
II. Manual, ton. obseg kakor zgoraj. 7. Geigenprincipal 8', 12 lesenih, 42 cin. piščalk. 8. Viola d' amore 8', 42 cin. — 12 pocinjenih. 9. Vox celeste 8', — 42 piščalk. 10. Flute douce 4' prepihalna 42 cin. 12 pocinjenih piščalk.

III. Pedal, ton. obseg C—d, 27 tipk. 11. Contrabass 16' odprt, 27 lesenih piščalk. 12. Octavbass 8' odprt 27 les. piščalk. Kolektivniki in pomožni spremeni: 13. Manual Coppel II. Man. k I. Manualu. 14. Octav Coppel II. Man. k I. Manualu. 15. Pedal Coppel k I. Manualu. 16. Pedal Coppel k II. Manualu. 17. Tutti. 18. Forte. 19. Mezzo Forte. 20. Piano.

Cinastih piščalk je v orgljah 609, lesenih pa 117, in pocinjenih 36. Skupaj torej 762 piščalk.

Izjava.

Ker list „Soča“ zaporedoma napada našega prečastitega gospoda župnika Lovreta Juvančiča in da ne bi svet mislil, da se Dornberški občinarji strinjajo s temi ostudnimi in lažnjivimi napadi, spoznalo je podpisano občinsko starešinstvo za svojo sveto dolžnost, zavrniti vse te napade kot popolnoma neutemeljene in lažnjive ter izjaviti, da uživa prečastiti gospod župnik Juvančič v občini popolno spoštovanje in da je v vsakem oziru vnet za dušno in telesno srečo svojih župljanov. Posebno pa se zdi podpisane starešinstvu potrebno, odločno zavrniti očitanja v 76. št. „Soče“ z dne 3. julija t. l. ter izjaviti, da je grda laž, da bi bil prečastiti gospod župnik v cerkvi pri razlaganju krščanskega nauka rekel, da je streljanje proti toči vraža, pač pa je nasprotno resnično, da je g. župnik rekel, da streljanje proti toči, če to pomaga ali ne pomaga, ni nobena vraža, da pa je on sam osebnega mnenja, ako pridejo hudourni oblaki čez celo vipavsko dolino, bi najbrže ne mogli pomagati vsi cesarski kanoni. Žalosten zgled v tem so nam bližnja Brda, kjer se je na mnogih postajah pridno streljalo, a ni malo nič pomagalo. Istotako neresnično je, da bi gospod župnik zahteval od udov bra-

tovsčine sv. Rožnega venca bodisi v cerkvi, ali zunaj cerkve, da bi mu isti plačevali po dva in več goldinarjev za sv. maše, pač pa je res, da daruje gosp. župnik sv. maše tisti dan in tisto uro, kakor je od katerega prostovoljno naročeno, po od vis. čast. ordinarijata odločeni taksi in navadi.

Ni res, da bi bil naš gospod župnik surov in da bi se vsled tega bali ljudje k njemu priti, pač pa je res, da je surova taka pisava „Soče“, ter da gospod župnik prijazno sprejema vsakterega, ki se obrne do njega ali po oprasku, ali zaradi kakega sveta, in da vsakemu v potrebi rad pomaga, ako le more.

Enako neresnični in ostudni so napadi v št. 79 in 91 „Soče“ ter jih zavračamo z gnjusom in vso odločnostjo:

Ali mar menijo neki tukajšni „Sočini“ pristaši, da bo g. župnik umazane liste, ki blatijo vero in duhovski stan, ljudstvu priporočeval in jih pohujševal, kakor tisti nesramni listi, katerim je to zlobna slast, da bi se ljudstvo pohujševalo in spridilo. Ubogi reveži, kam bredejo! Ali ti sramotijo s tako pisavo tudi celo Dornberško župnijo, ker svet, ki čita take laži, misli, da so Dornberžani bogve kaki liberalci ali celo brezverci. Ravno nasprotno. Dornberška župnija je verno in odločno katoliška.

Zato ponavljamo še enkrat, da uživa pri nas prečastiti gospod župnik popolno zaupanje in visoko spoštovanje ter da postaja isto tem trajneje in trdneje, čem bolj ga napada tak list, kakor je „Soča“.

V Dornbergu 10. avgusta 1900

Fr. Berce, župan.

Josip Mrevlje, Ulrich Golja, Karl Kerševani, Vodopivec Anton in Jožef Šinigoj podžupani; Jožef Vodopivec, Vincenc Šinigoj, Anton Roic, Andr. Šinigoj, Alojz Baša, Jožef Cotič, Jožef Pavlica, Jožef Mrevle, Pavlica Andrej, Čotar Janez, Peroci Franc in Štefan Kavčič starašine.

Socijalne drobtinice.

To ni meni nič mar! Premožnega gospoda v St. Louis v Ameriki so večkrat nagovarjali, naj kaj pripomore v boju zoper pijančevanje. Pa vselej se je porgljivo posmehnil; slednjič se je odrezal: „Gospoda, pustite me v miru, to me nič ne briga“. Par dni potem se je v lepi kočiji peljal na kolodvor naproti ženi in hčerama, ki so imele priti z brzovlakom. Pa vlaka ni bilo, pač pa brzovagon naznanilo, da se je vlak ponesrečil 25 milj od Št. Louisa. Kako se je ubogi mož in oče prestrašil. To mu je bilo zelo mar. Ponudil je 500 dolarjev za lokomotivo, da bi se brž peljal na kraj nesreče. Pa zadnja je odšla z zdravniki in strežniki. Bled in v strašnih skrbih je korakal ubogi gospod po kolodvoru, dokler ni dospel pomožni vlak s ponesrečenci in njihovimi ostanki. Ves iz sebe pristopi gospod k vlaku, ter slednjič spozna med ponesrečenimi trupli tudi ostanke svoje žene in edne hčere. V drugem vozu je bila druga hči s potrtimi rebri in blizu konca. Kdo pa je zakrivil nesrečo? Strojevodja se ga je bil nalezal. Vzlic takim nesrečam naj se še pameten človek izgovarja, da je boj zoper pijančevanje brezuspešen ali celo neumen, ali naj reče, da ga vse to nič ne briga!

5½ milijard natančneje: 5.525,800.000 — česa? — morebiti vojnih dolgov ali državnega posojila — ne, pač pa litrov piva so spili Nemci v cesarstvu v letu 1894/95. V tem morju piva bi lahko cel regiment morskih somov plesalo kolo. Ko bi vsa ta množina piva tekla iz jedne same cevi bi moralo teči noč in dan celo leto ter izteči vsako minuto 10.500 litrov. — V Evropi spijejo vsako leto 138.000.000 hektolitrov piva. Iz cevi, ki daje v minuti 10 litrov bi moralo teči 2626 let, da se to jezero izprazni. V vseh kulturnih državah sveta je l. 1895. zvozilo v 42.998 pivovarnicah 214,269.958 hektolitrov piva. Da nismo Slovenci v tem oziru preveč nazadnjaški, nam pričrto, da se je l. 1899. zvarilo na Kranjskem v 8 pivovarnicah 76.024 hl. piva in so plačali davka od tega 314.064 kron. Kje pa je žganje in vino. V naši goriski deželi moramo letos izpiti vsaj 10.400 hl. piva da bodo zakupniki daca mogli dobiti, kar so plačali deželi pri dražbi davščin za pivo, namreč 10.400 kron, žganja pa moramo izpiti samo v

krčmah in žganjarjih 126.044 litrov, drugače bodo imeli zakupniki daca škodo. Koliko pa ga bomo spili doma brez daca?!

Pogodba z Italijo dela zlasti Dalmaciji veliko škodo. Neglede na vinsko klavzulo, karera škoduje vsem vinorodnim avstrijskim deželam, trpi dalmatinsko ljudstvo tudi od strani italijanskih ribičev, zlasti Čožotov, nepopisno škodo. Ti ljudje ribarijo celo po avstrijskem obrežju, kjer bi po pogodbi ne smeli in zastrupljajo ribe. Bedno dalmatinsko ljudstvo je imelo pred pogodbo v ribjem lovu velik zaslužek, zdaj ne bo imelo kmalu nobenega več, ker preplavljajo svobodno celo morje Čožoti!

Naša društva.

XII. skupščina „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev“ je bila v Mariboru 9. avgusta. Navzoča sta bila tudi častna člana Hribar in dr. Tavčar. Posebno lepo je govoril ravnatelj Schreiner o Sloinščku. Rekel je mej drugim: „Da niso bili duhovniki v prejšnjih časih neprijatelji šole, vidi se lahko iz tega, da je bilo l. 1846 v celjskem okrožju 141 župnij in le 14 župnij ni imelo nedelj-skih šol!“

Ta skupščina je pokazala, da se je začelo svitati tudi med učitelji! Dr. Tavčar ni bil nič kaj zadovoljen!

„Zavarovalnica za slučaj nezgod“ v Trstu bo imela volitve okoli polovice meseca septembra. V območje tržaške zavarovalnice spadajo Primorsko, Kranjsko in Dalmacija. Slovensko delavstvo bi moralo imeti pri upravi večino. Zganimo se!

Za Alojzijevišče: Monsignor Stefan Kafol 40 K. Pri cerkvenem shodu v dol. Trebuši nabrali 20 K. O Porcijunkuli zložili na Sv. Gori 35 K 40 h. Č. g. Anton Glešičič, kaplan, spominjaje se nekega sobrata 10 K.

Bog stotero povrni!

Za kratek čas.

Tako je. Liberalcec je rekel duhovniku: „Kaj je treba vere? Človek naj bo pošten, pa pojde v nebesa.“ Duhovnik: „Ravnokar sem šel mimo vašega dvorišča in sem videl prasičca, kako se v blatu valja. Ali ni prasič poštena žival in vender ali ga pustite v svoje stanovanje?“

Praktičen. Gost z nekoliko naprednim trebuškom pride v gostilno. Gostilničar pogrne predenj lep prt, a ta mu pravi: „Jaz tega ne potrebujem, dajte mi raje veči kos mesa.“

Listnica. S. R. Tutti frutti so napravili že brž ob odprtju laške razstave epohalen utis. Nemci, Italijani, Francozi in Angleži kar občudujejo neumrljivo tvorbo slovanskega genija. Slava prvoboriteljema dr. Tumi in Andreju Gaberscicu! Altro che tiho delovanje dr. Gregorčiča!

Sejmi

24. avgusta v Gorici (sv. Jerneja)
14 dni. 28. avgusta v Štanjelu.

Tržne cene v Gorici

za 100 kg.

ovés	K 13—
turšica	„ 14—
krompir	„ 4-20
seho	„ 2-40

Št. 661

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil II. četrtrleta t. j. mesecev
aprila, maja in junija 1899.

začne v pondeljek 10. septembra 1900,
ter se bo nadaljevala naslednje četrtke
in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavilnice
in z njo združene hranilnice.

V Gorici, 7. avgusta 1900.

Nova delavnica cerkvenih posod in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsjo si naznaniti pred. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji pred. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popraviljanje rabljenih reči, jih zopet posrebi in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Udani

Franc Leban,

sebrar.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta),

se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

Priporočam se sl. občinstvu!

Naznanjam, da izdelujem vsakovrstna obuvala za gospoda in kmeta. Naročila po meri. Priporočam se mestu in deželi

Josip Medvešek,

čevljarški mojster v Gorici, ulica Soškega mosta (pri mitnici) št. 36.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 - GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

V Mirnu

pod Gradom se odpre nova krčma v posloju gosp. Mihaela Šinigoja, v kateri bodo romarji, potujoči na božjo pot k sv. stopnicam na Grad, postreženi z dobrim vipavskim vinom in z izvrstnimi mrzlimi in gorkimi jedili po najnižji ceni. Pripravljeno je prenočišče za 100—150 oseb; ohranijo se tudi vozovi in konji. Priporoča se za obilen obisk

EMIL BUDIN,
krčmar.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago. Knjige: molitvene, šolske in vpisne. Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi. Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,
(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

Hiša na prodaj

v Pevni na veliki cesti, pripravna za krčmo. Zraven je vodnjak in vinograd. — Več pove posestnik Štefan Primožič v Pevni št. 168.

Ženska

pridna in poštena, pod 40. letom, ki zna kuhati, peči kruh, gladiti perilo in v red spravljati hišo in vrtič, sprejme se v službo pri c. kr. gozdni in domenski upravi na Trnovem pri Gorici. Navedeni pogoji so neobhodno potrebni. — Plača dostojna,

Krojaški mojster

Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdeluje

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Mirodilnica

v Tržni ulici poleg kritega trga
(poslojpe c. kr. okrož. sodišča)

ima veliko zalogo nafinejega

žvepla v sodih,

katero prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih najboljših pripomočkov za čiščenje vina.

Zaloga Portland- in Roman-cementa.

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Sadjarsko in vinarsko društvo za Jbrda v Gorici

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin:
burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barzellini št. 20.

Objava.

Podpisani naznanja, da bode po bridki izgubi dražega Ivana firma **Brata Zupan** pod istim nespremenjenim imenom nadaljevala

orgljarsko obrt,

katero je skozi dveletno bratovo bolezen vodil podpisani in jo bode tudi nadaljeval pod imenom

Brata Zupan,
orgljarja v Kamnigoric.

Preudano se priporoča prečastiti duhovščini in velečastitim cerkvenim predstojništvom in bilježim velespoštovanjem udani za firmo **Brata Zupan**

Ignacij Zupan,
orgljarski mojster.

Anton Fon.

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in točiv svoji krēmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gosposka ulica hiš, št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjevcec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali poštne nakaznici; po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14,
(blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu iz odlikovanih Černigojevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere se lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in Budapeštanskih tovarov.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarjap. n. občinstvo!